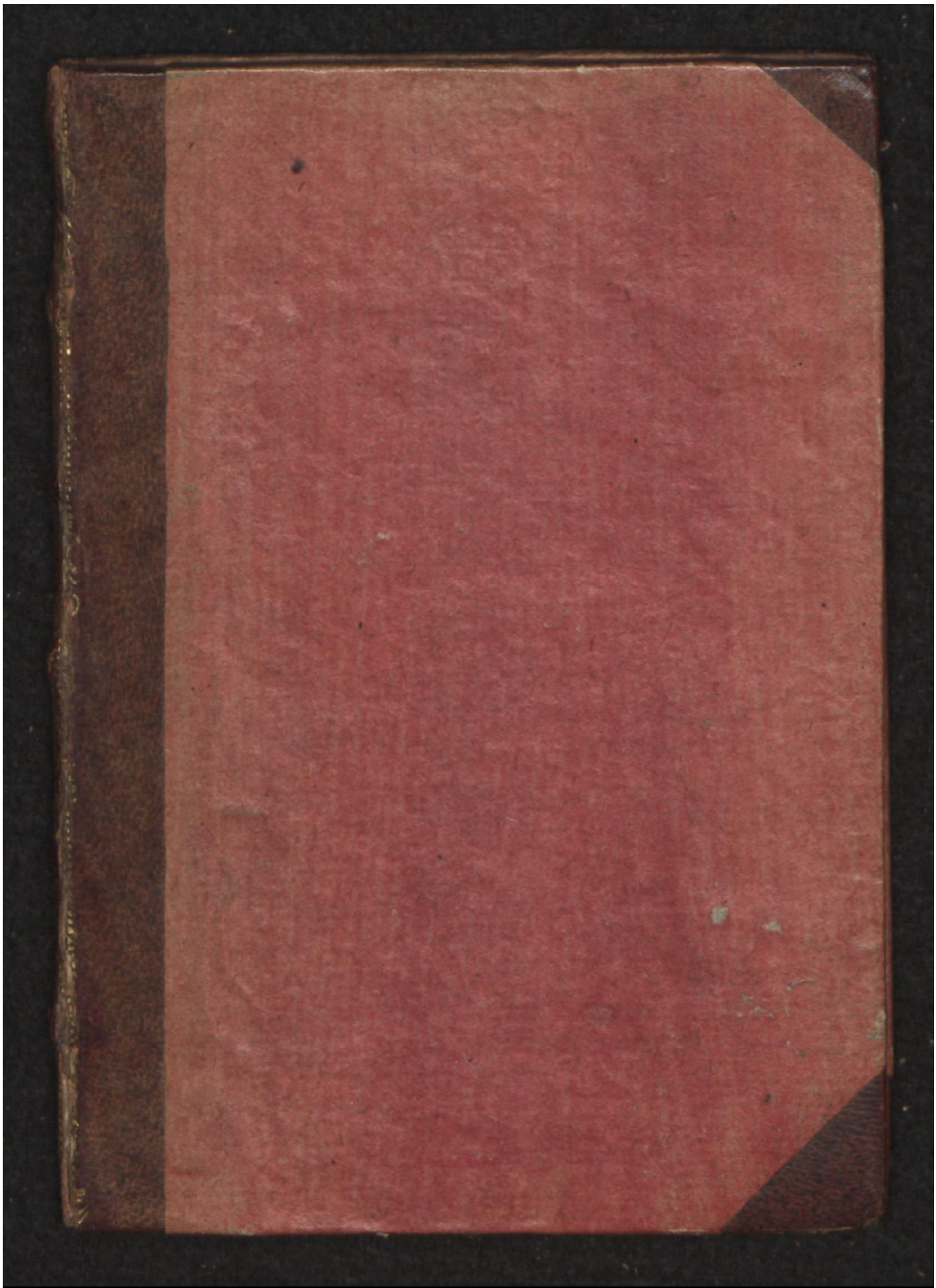

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

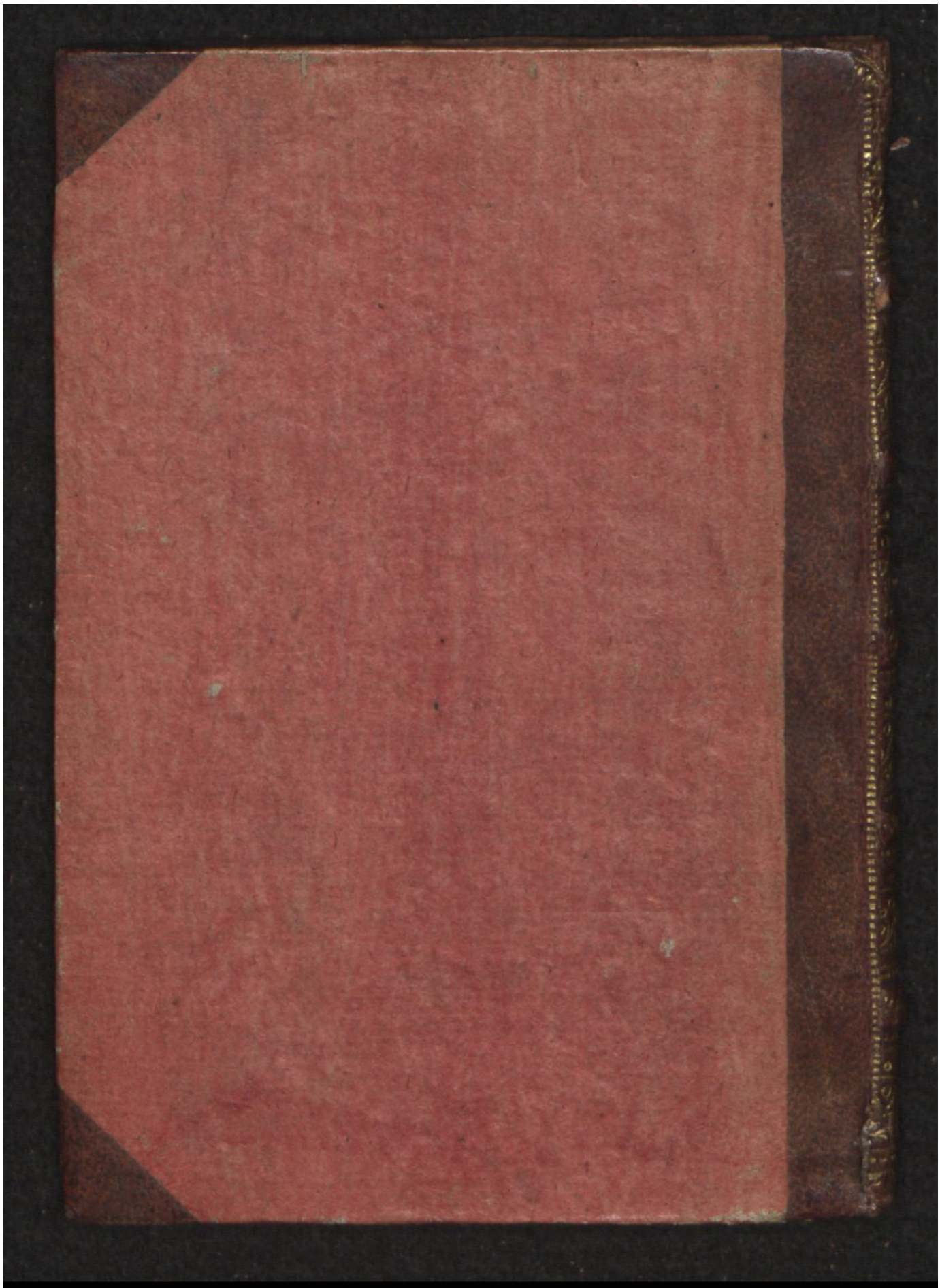

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

Pal 40 c

Box

LN 160
ex. 3

Kay Hoegs bks.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

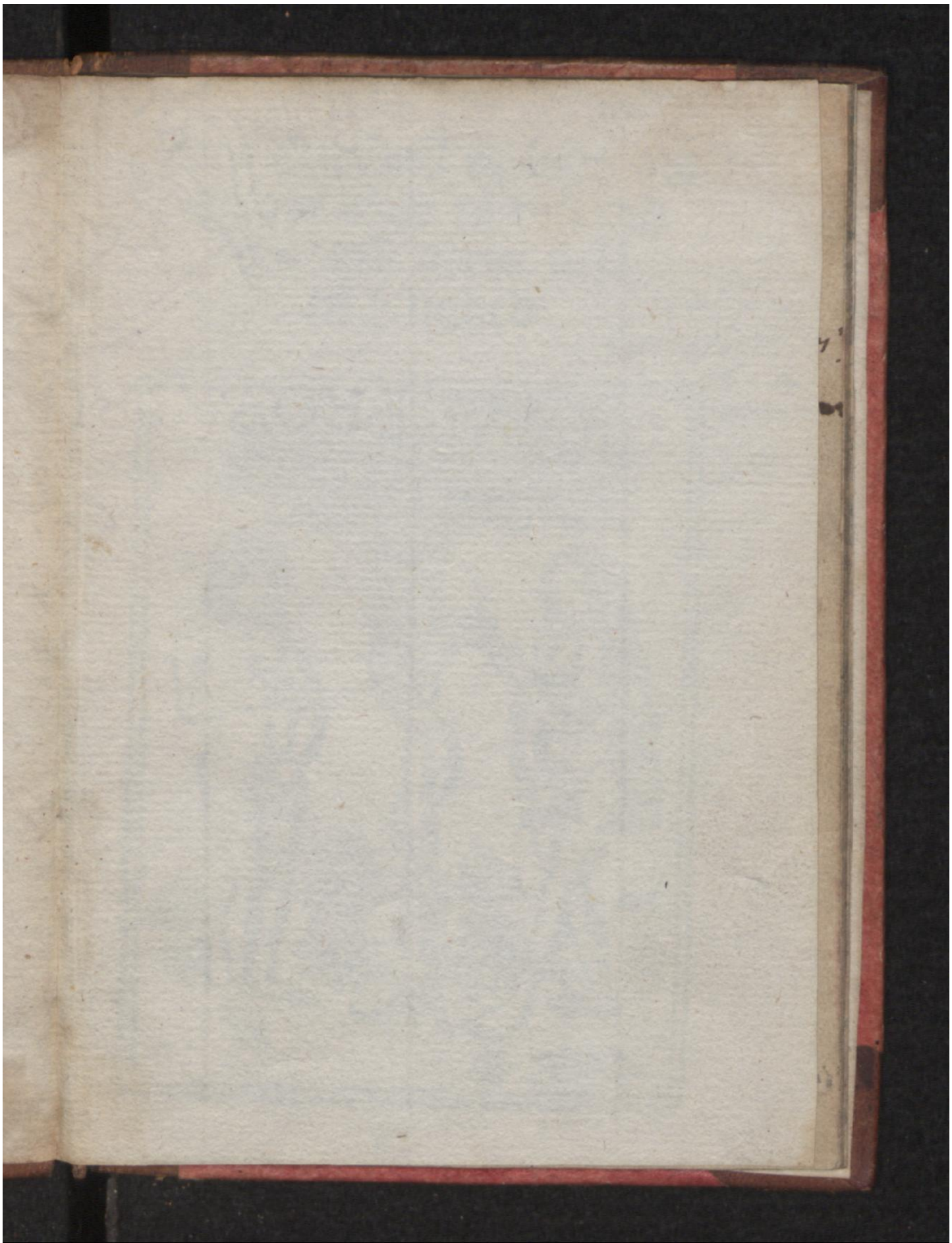

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

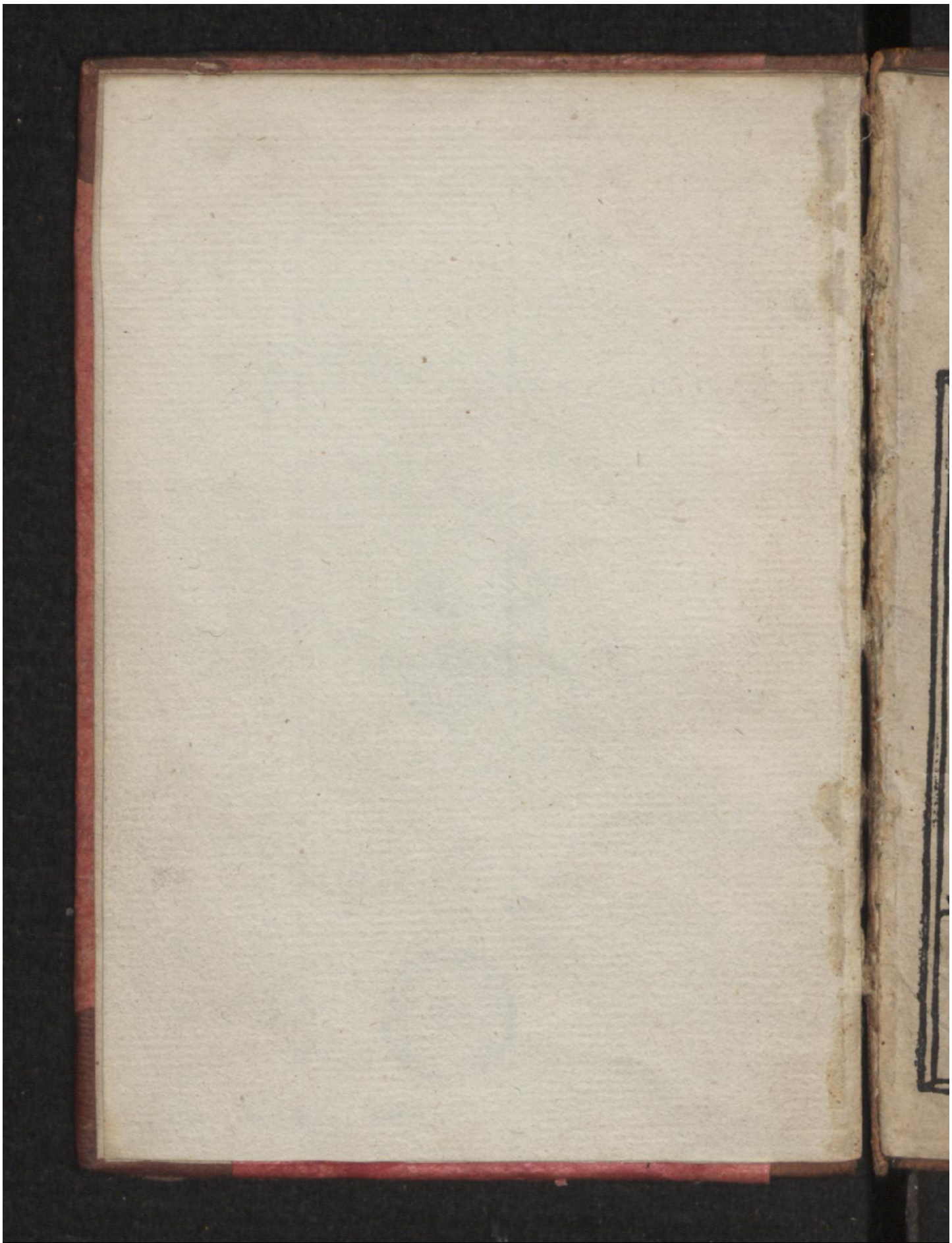

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

Om Ecteskaff oc børn ath opføde Gud til loff och ere / och deris siele til salighed

I

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

Der Gud alsommectiste hagde skafft Adam Da ledde han alle diwr och alt det som hagde liff til hannē/ i blant huilke der fantz inted som han nem vor ligt/ Da sagde Gud/ det er icke gaat ath Adam skall vere Ene Jeg skall gøre hannem en hielperinde som skall altid vare redebon hoss handen ved hannē Saa kaste han søffn paa Adam/ Oc tog men han soff ith reffben aff hannem och fyllede steden igen met kød/ och skaffte en qwinde der aff oc ledde hende til hannem Adā sagde stray disse ben ere aff mine bē oc det kød er aff mit kød/ Hwn skall kalliff mandīde thi hun er tagē aff sin mand Gud sagde/ Manden skall forlade fader oc moder oc bliffue hoss sin hustrw/ oc de skulle vare to i ith kød Disse ere Gudz ord met huilke mandens oc quindens begyndelse beskriffuiss/ oc huorledis de kōme til sammen/ Och for huad sag quinden er

a ii

skafft/oc huor stor kerlighed der skal vare
i ecteskaff mellem hosbonden oc hustruen

✤ I Anden maade

Naar Gud føger icke ecteskaff til sam
me/eller icke kalliss der till/oc er det icke
heller hoss/naar det skall ske som en talss-
man och medlere/ Da gaar det ille til i
framtidē som det pleger gerne at ske/Det
giffuess oc her till kende i det Ath Adam
funt ingen hustrw før en Gud forsynede
hannē met Eue/ Dtray Adam saa hende
da begynte han inderlige ath elske hende/
Oc han kende induertis visselige hoss sig
selff/at hun skulle vere hans hustrwe For
di skall man lære vnge menniske/och alle
andre som ville gifftiss Ath de skulle idelig
ge bede Gud aff alt deris hierte Ath han
vil verdis till/at skicke dem ith gaat giff
termaall/Der till raader och kong Salo
mon dem saa sigendis/ Hwss och rigdom
giffuiss aff faarelderne/ Men en god for-
nymstig hustrw giffuiss all enist aff gud/
Saa vaar Eua giffuen Adam til sin hu-
strue all enisste aff Gud/ Thi er or ecte-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

skaff en megtig stor ting vdi Gudz asyn
En dog ath vnge vfornymstige menniske
(vdi huilke legemens begerelser haffue
offuermact) tage stray huem de fonge le-
gemens løste til/ Oc bede icke Gud om
en god stalbroder som dem kan vere nøt-
telig til liff och siel och Gud behagelig/
Det er icke giort for vden sag och Gudz
euige forsyn At han skickede all eniste mē
niskene til sāmen i ecteskaff/ Oc sagde all
eniste til de andre diur och creatur voxer
oc formerer eder/ Oc leder icke mandkøn
till quindekøn blant dem til hobe Fordi
er der oc inted ecteskaff emellem wskellige
diur och creatur Men han skaffte Adam
en hustrw aff hans eget reffben/ oc ledde
hende til hannem oc gaff dem til hobe/ tht
at Adam begerde hende och gaff sit sam-
tycke fuldkommelige der til/ oc hun desli-
gest at de ville bliffue til hobe

❁ I Tredye maade

Er hustruē skafft faar dē sag/ at hū skal
vere hossbōden til hielp oc trøst i alle ting

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

serdeliss at hun skall føde børn och oplere dem erlige/Det gøre de en i dag alminde lige/Men siden Adam oc Eue brøde budet Da bleff mēniskens begerelse fuld aff synd/Saa at meste parten giffte dem nw mere ath de kunde fuldkomme deriss lege miss løste oc wkyskhed En at de gøre for børn oc forster skyld/eller at de skulle hielpe oc trøste huer anden i all ting som det vor først skicked aff Gud

❧ I Fierde maade

Dømer ecteskaff i kerlighed/Thi at hosbondēs oc hustruens kerlighed bør at vere alderstørst i blant all kerlighed Thi der staar screffuit Ath manden skall forlade fader oc moder oc bliffue hoss sin hustrwe/Saa skall oc hustruen forlade fader oc moder oc bliffue hoss sin hosbonde/gode erlige folk holde deth oc saa en i dagh almindelige

❧ Nw skall huer merke ath der er trēde hōde kerlighed till Den første er Naturlig

Den andē er ecteſkaffuis kerlighed/Den Tredye kallis falſk kerlighed / Som er ath elſke rigdom/penninge/heder/ſtor are eller piger quinder / eller vnge karle och mend vdē ecteſkaff emod Gudz bud/Na turlig kerlighed han er emellem forældrene oc børnene/ mellem ſøſter och brøder och ſlectinge / Den Ecteſkaffuis kerlighed han gaar offuer de andre to/ Oc han brē der ſom ild/ Han begerer ingen ting oc ey helder atſpør nogen ting mere en ſin hu=ſtrwe/ Och huſtruen deſligheſt hoſbondē igen Oc den kerlighed ſiger/ Jeg begerer icke dit guld ſølff eller penninge Oc icke helder det eller det aff dig Den ieg beger dig all enſtſte/och inted vden dig

❧ De andre twende kerlighed de bege re vel andet en det ſom de ſyneſſ ath elſke Den ecteſkaffuis kerlighed han vil haff=ue det ſom han elſker

Hagde Adam oc Eue bleffuit i deris wſkyldighed oc icke brødet Gudz bud/da hagde det vered den alder beſte och ypper=

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

ligst ting i verden/at bleffuit brudgom el
ler brud / Men den kerlighed er icke nw
saa klar och pur/som han vaar før/ Thi
at hosbonden oc hustruen begare nw mere
at bruge deris legemis løste met huer an-
den en da/ Der aff kömer det/at ecteskaff
uis stat kan neppelige nw vere ren eller
bliffue saar vden synd/ Ecteskaff skeer oc
nw mange stedis paa det ath mand skall
icke falde i støre synd ❧ Der Adam
vor i sin wskyldighed/da hagde det vered
hannem gantske lath ath forvaret sin iom
frudom och leffuit i kyskhed / Men nw i
denne verdens tid / Da er det neppelige
mueligt at nogen kan leffue i iomfrudom
eller kyskelige vden Guds besynderlige
Nagde Fordi haffuer Kuerken Guds søn
vaar Herre Jhesus Christus budet men-
niskene ath leffue i Jomfrudom/ Och ey
helder nogen aff hans hellige Aposle eller
Euangelister Och ey helder nogre andre
gode helgene som paa den tid predicke-
de her i verden effter hannem / Men de

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

prisede och loffuede Iomfrudom ganske
meget Oc loffuede dem god och stor løn
oc glede i hiemmerige som hannem kunde
holde oc leffue erlige oc kyskelige Huo som
kan icke holde hannē men haffuer begerel
ser til legemens løste Han giffte sig/ Thi
det er bedre ath giffte sig en ath brendis
heer oc siden i heluedis pine/ Dog er ky-
skhed fast bedre om nogen hender ath faa
den gaffue aff Gudz besynderlige naade
Doctores i den Hellige scrifft optenckte
trende merkelige gode ting om ecteskaff
meth huilke de ville foruare at legemens
begerelse skulle icke vere dødeligh synd i
ecteskaff Først fordi ath Ecteskaff regne-
dis da aff dem blant Sacramentene/ och
Sacramente er en hellig tingis tegen/ som
er aandelig hellig och euindelig/ Ligeruis
som det sker met dobē Dobē sō presterne
døbe børnene meth/ Han merker dē helli-
ge och euige Gudz naade som indgydis i
legemet oc sielē til lige/ paa den sō døbis/
oc renser hannē aff hans oprindelse synd/

oc gør alting reen/ oc Gudz bolig i han-
nem/ De aandelige ting ere fast ypperme
re/ en vduertis oc legemelige tig met huil
ke de merkis Ecteskaff kallis aff somme
ith Sacramēte for det er en lignelse effter
den alder helligste och edeligste ting/ som
er guddommelig oc mēniskelig nature til-
hobe føyelsse vdi Christo/ som S Pouil
siger Ligeruiss som manden och quinden
ere to/ oc de ere to i ith kød Saa er Gud
oc mennisken en Christus/ och Christus
oc kirken ere ith legeme/ fordi er och ecte-
skaff ith Sacramente / Ecteskaff er fordi
en god/ oc en stor hellig ting om det hol-
liss tilbørlige / meth huess lignelse Gudh
merkiss/ thi at der han vor Gud da bleff
han oc mennisk e/ Oc der han vor i hiem
meten da bode han oc i mennisk e/ oc vaar
i dem/ saa skulle oc de som ere i ecteskaff
leffue effter hans exempel

❧ Her skulle alle acte och merke huor
megtig en stor hellig ting ecteskaff er/
Først Gud til loff oc ere som det haffuer

ſkicket/oc ſammieledis ath Jheſus Chriſtus vor frelſere ville oc anamme mandz her i verden aff Jomfrw Maria ſom oc vor i ecteſkaff met Joſep och bleff allige-uel en klar ren Jomfrw/Och ath Gud alſommectiſte haffuer giffuit menniſken dette ſtore preuilegium ecteſkaff/paa det ath deris legemelige begerelſer ſkulle icke aldelis vere dødeligh ſynd thi de kunde icke altingis vdſlockis i den/Oc de ere dødelige ſynder ſaa tit ſom de ſke vden ecteſkaff Fordi ſkulle de ſom ere i ecteſkaff offueruege deris ecteſkaffuis ſtore verdigheed/oc hedre det Huſtruen ſkal gøre hoſbonden tilbørlig veluilligh tieniſte meth kerligheed/Oc hoſbonden ſkall gøre hende deſligheſt igen/De ſkulle oc acte oc beſinde ath de icke bruge deris legeme vbequemmelige/for deris onde vbequemelige begerelſer ſkyld/Den andē gode ting ſom er i ecteſkaff det er ath Ecteſkaff kalliſſ troens bond/Thi ath troen er ith fundamente och den ypperſte ting i ecteſkaffuit

Thi ath den ene loffuer oc giffuer sig den anden/oc forlade alle andre ting/ Och de som ere bebundne sammen i ecteskaff de haffue luct alle andre veye till for deris legemis begerelser/ Saa ath huer børrsiden ath lade sig nøye met sin egen hustrwe oc icke beuare sig met nogen anden qwinde

❧ Hustrwen skal icke heller beuare sig met nogen anden mand saa lenge han leffuer Gud alsomectiste haffuer tilladet aff sin naade/ath de som ere til sammen i ecteskaff mwe haffue legemelig velløst til hobe / En dog ath hustruen haffuer icke hob til at føde børn/dog met saa skeell at det skeer erlige/at de icke bruge deris løste wbequemmelige sammen som beest / Her maatte nogen spørge at/ Huad ord mand skall bruge nor nogen vill gifftis / Denne ting sker nw saa mangfoldelige oc atskyllelige i alle land Ath mand ved icke skøt huad mand skall sware her til/ Det er oc til fare ath skulle mand rettelige randsage effter de rette ord som der burde at brugis

till/Da vaare der mange ecteſkaff till/ſō
icke met rette vaare ecteſkaff Mēn dog er
ecteſkaff alder meſt i det ath de ſamtøcke
huer andre/met hierted / O huor mange
ecteſkaff ſkeer der nw alle vegne i verden
for vden de rette ord ſom der burde til/ſer
delis der ſom mange trweſſ oc nødis til
aff fader oc moder for gotz och penninge
ſkyld ath de ſkulle tage den til ecte ſom de
aldrig hagde hw hierte vilge eller ſynd til
Oc mange twingis oc til met mact och
velde at tage den ſō de gide huerken høre
eller ſeeth/Oc ſaadanne leffue ſiden meſte
parten till hobe i had oc kiff/ſorg oc drø=
welſe/oc haffue lidē glede oc løſt til ſam=
mē i alle deris dage/deriſſ ſiele til ſtor ſka
de/Det ſker nw ſaa almēdelige at det gø=
ris icke behoff der om at ſcriffue Mē ieg
befaler Gud det vnder hueſſ dom alle løn
lige ting ere/Beder forde Gud altid Ath
han vill verdis til ath giffue alle mēniſke
ſom gifftis ville/naade til at bede om den
ſom dem kan vere nøttelig til liff och ſiel

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

Disse ord pleger mand mange stedz mest
at bruge naar mand gør giffternaall ieg
giffuer dig min tro Somme stede sige de
Jeg er din/ oc dw est min/ Somme me-
ne ath det er icke nock ath sige saa Jeg
tager dig til min hustrw/ Eller ieg vil ta
ge dig til min hustrwe / Eller ath mand
siger ieg vil lessue oc dø met dig eller met
andre saadanne ord Jeg ville dog helst
dømme oc sige effter den hw oc menig som
de personer haffue i hierted til huer anden
naar de giffuis till sammen/ Fordi at det
skeer tith ath en giffuer en sin tro hemme
lige/ Oc tager oc siden en anden lønlige/
eller och obenbarlige / som mand en nw
offte maa baade høre oc see ath det gaar
och saa til mange stede Jeg ved dog icke
om det er alt sandingen som der om sigis
oc scriffuis i atskillelige land oc rige Thi
tøckis mig ath det vaare ith gaat raad
ath forelderne lærde oc vnderuisste deris
børn tilforn Ath de icke blwedis ved ath
bede dem ath de ville hielpe dem til giff-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

termaall / naar de ſelffue begerde induer-
tis ath gifftiſſ Fordi at lige ſom daatter
eller ſøn blweſſ icke ved ath bede deris
foreldre om kleder hwſſ gotz oc anden ſa-
adan ting / ſom ſnarlige ſlidis / fortheris
och forgaa Saa ſkulle de icke helder bly-
eſſ ved ath bede om den ting ſom dem
ſelff ligger faſt mere och ſtørre mact paa
baade till liff oc ſiel / ſom er om den per-
ſone ſom de gerne ville haffue / oc actede
at leffue oc dø meth i ecteſkaff Saa gior
de Sampſon / Der han ſaa i en ſtad en
deyligh ſtor høy pige ſom hannem vel be-
hagde Da gik han ſtray til hage igen til
ſine foreldre och ſagde til dem Jeg ſaa en
deylig høy pige i den ſtad / och ieg er kar
ath hende / thi beder ieg eder ati fly mig
hende til min huſtrwe / och de giorde och
ſaa / alligeuel ath de hagde icke acted ath
giffte hannem da Foreldre ſkulle och lare
oc vnderuiſe deriſſ børn ath de ſkulle icke
giffue dem bort vdē deriſſ ſamtycke ia oc
minde huerken lønlige eller obenbarlige /

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

Men det er dog mange foreldre diss var
saa haarde mod deriss børn/ och kwe och
true dem saa wskellige at de thaare huer-
ken tale oc mele eller sige dem deris brøst
eller vilge eller bede om det som deris na
ture storlige begerer/ Och forelderne lade
dem opwoxe fast til alder (och lade dem
lenge gaa offuer deris tid som de gerne
gifftis ville (po det at de kunde faa diss ri
gere gifftermaall til dem/ oc for andre sa-
ger skyld som de selffue best vide En dog
ath gifftermaall burde icke ath ske for rig
dom gotz/ eller penninge skyld/ Och der
offuer komme mange Jomfruer piger oc
møer i fald/ och i stor wanære oc skendsel
for deris foreldris forsømelse skyld / som
motte vel lenge tilforn bleffuit erlige giff-
te / om de motte fonget den som de bege-
rede før at hassue meth ære/ en dog de tor-
de det icke sige till fader eller moder faar
onde ord trw och hugh skyld

✿ Den Tredye gode ting som er i ec-
teskaff/ Det er den fruct som kommer aff

ecteſkaff (ſom er bøyn) Det er den mierke ligſte oc ypperligſte ting for huilken ecteſkaff bør meſt ath ſke/ Deh doctores ſige at den fruct aarſager ſynden/ Det er dog icke nock at fonge bøyn i ecteſkaff/ Dden de oc erlige oc tuctelige opfødis Gud til loff oc are/ ath læris oc vnderuiſis Huorledis de ſkulle ſkellige leffue oc omgongis met andre menniſke / Ellers vore det all emſſ met Hegninge oc criſtne/ Thi ath de føde bøyn ſaa vel ſom criſtne i ecteſkaff/ En dog diſſ var at de icke lære dem huorledis de ſkulle loffue och are Gud deris ſkabere oc frelſere

✿ Der ere oc mange ſom all eniſte begere ath haffue bøyn paa det at de kunde faa arffuinge til deris gotz och penninge/ Och ſomme ath de kunde haffue løſt och glede aff dem/ Dden de acte inted eller oc en føye ting ath Gud kunde ſke loff eller are aff dem / ſom dem burde aldermeſt at gøre/ Dc tencke oc beſinde ath Gud haffde giffuit dem ſamme bøyn/ paa det at de

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

ſkulle erlige opføde tucte oc lære dem ath
elſke Gud deris ſkabere och frelſere offuer
all ting / och deris ieffn criſten ſom dem
ſelffue / oc leffue criſtelige mod alle effter
Gudz bud och vilge

✿ Der er oc mange forældre (diſſ var)
ſå icke ſelffue vide Gudz bud ord / Huor-
ledis ſkulle de da kende deris børn dem /
eller lære dem erlige oc ſkellige ath leffue
mod Gud oc deriſſ ieffn criſtne ſå Gud
haffuer budet dem / Der haffuer vared
ſtor brøſt mange ſtedis diſſ ver / her til da
gis blant Biſperne oc ſogne præſter / ſom
burde ath lære deris vnder ſotte oc ſogne
folk Gudz budord oc den hellige tro / Oc
andre ſaadanne merkelige ting ſom hør til
deris ſielis ſalighed / Ath de kunde ſiden
fraindelis lære deris børn dem Huorledis
de ſkulle leffue mod Gud oc menniſken /
Hwo dem icke vide eller kunde / de lære
dem en nw oc ſpørge dem faare aff dem
ſom dem vide Thi at den alſommectiſte
Gud vill haffue ſtrengt regenſkaff paa

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

den yderst domme dag aff alle menniske huorledis de haffue opfødt och lært deris børn ath leffue oc tiene Gud/Actet dette vel forndi alle som ere i ecteskaff/ ath i ingeledis forsømme ath erlige opføde oc lære ederss børn at tiene oc frøcte Gud/oc leffue tuctelige oc erlige blant alle cristne menniske / baade fattige oc rige / løndlige och obenbarlige

❧ Det er tusinde folk bedre giort en ath i ginge barføtte til Rom eller til Jherusalem til den hellige graff/ eller til Sancte Jacob i compostelle / eller till nogen anden stor hellig sted eller long pillegrimsreysse/ Thi at der er ingen gerning Gud mere tacknemmelig/Och forelderne mere nøttelig oc børnene mere gaffnlig oc salig til siel oc liff/En ath børnene rettelige lærtis och tuctelige opfødis/ Thi de bliffue da deris forældre en reth vey till ath komme til hiemmerigis rige/som den haffuer erlige opfødt Gud til loff oc are

❧ Ligeuis som forelderne kunde fortiene

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

dem hiēmerigis rige paa deris børn/ Saa kunde de oc alder snarist fortiene dem den euige heluedis pine paa dem/ om de føde dem forsømelige och w erlige op/ Vden Gudz frøct oc god lerdom

✿ Forelderne kunde ingen slemmere/ skadeligere/ oc whørligere ting gøre mod deris børn/ en ath de føde dem forsømelige op vden twct och are/ Det skeer naar de stede dem til ath lære ath suerge oc bande oc bespotte andre/ oc tale whøffuiske ord/ oc ath quede whøffuiske viser/ Oc leffue effter deris egen onde vilge/ Och giffue dem aarsage til ath bliffue hoffmodige baade i hw oc hierte och deslighest vduertis met gerningerne/ Det skeer naar forelderne lade dem stray gøre subtilige kaastelige kleder men de ere smaa/ och faa dem hwer oc bonit paa met span/ knappe/ spēger/ fiedre eller andre saadanne smucke/ Oc binde dem kniffue oc taske paa side/ meth huilke sticke oc andre saadanne wtil børlige ting och hoffmodige kledebone de

locke oc drage dem til verdens forfengelighed Oc til stor hoffmodighed/oc til ath elske rigdom/oc stor heder oc ere/Det gør ics icke behoff at lare eller gifue dem aar sage till saadanne sticke met kleder eller anden ting thi ath vor onde nature er alli geuel nock tilbøyelig til synd och vnt/och til høfferdighed/ ath man thaar icke lare dem det i deris vngdo Thi de lade dem siden tøcke naar de opwoxe/ath de ere bedre en andre menniske fore de ere før saa hoffmodelige kaastelige och kreselige opfødde Gud bedre de forældre det/som saadant gøre oc tilstede/ Ath deris børn saa opfødis och laris i deris vngdom/ De haffue fast mere omhw for deris børnis arme dødelige legeme/ En saar deris dyrebare kaastelige siele som Guds søn igen løste fra dieffuelen met sin haarde død oc pine/Oc samme siele skulle met rette leffue ewindelige i hiemmerigis glede/Dem forkaste de offte saa skammelige met deris store forsømelse

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

❧ Tencker her paa i gode forældre som haffue børn / Och acter den store ewige skade som de kunde faa der aff at de icke opfødis tilbørlige

C Forælderne skulle och acte och besinde den store skade / och det megle onde / som der kan ske i blant den menige almwe / Och i blant alle gode christne-menniske i framtiden / for de haffue icke erlige opfødt deris børn / Thi ath mange / diss ver / som ere ille opfødde vnder trycke de fattige met mact oc velde / De somme gøre mange vbørlige skammelige och forbannede slemme gerninger / met hord / mord / forræderi / tyffueri bedragerj / och andre werlige stycke / for hwilke der fonger oc mange aff den werlig død / och bliffue hengde / steyldе / oc halshugne / den selff til skade skend sel och skam / Och deris forældre til stor blyfel sorg oc drøffuelse / Och da angrer den ath de haffue icke opfødt samme deris børn meth tuct och ere / men de vaare snaa oc gaffue dem icke aff riset naar de

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

brøde/ Men det er da for sille ath tencke der paa/ for de ere da skammelige borte oc døde/ oc de side selffue igen met swar sorg oc drøuelse saa lenge de leffue Her om taler Salomon och siger Hwo som spar riser han hader sit barn/ Oc huo som elsker sit barn han reffser det idelige/ Mand siger oc almindelige/ At riss gør gaat barn Salomon siger oc saa igen/ Er det saa at dw slar dit barn met riss da frelser dw hans siel fra heluede

Fordi er den tredye gode ting i ecteskaff som er at føde børn/ Den alder ypperste oc beste ting der vdi/ Om forelderne ville opføde och affue deris bør rettelige och erlige Gud til loff oc ære/ Och icke mere elske deris dødelige arme legeme/ en deris dyrebare siele som skulle leffue til euig tid i hiēmerige/ Saa forlodis oc forelderne for deriss skyld icke all eniste de synder oc vel løst sō de haffue sammē i ecteskaffuit Mē oc alle andre deris synder som de giorde/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

Vaare icke den falſke ſkrøbelige/ oc vbequemmelige kerlighed/ ſom ſaa yndkelige forblinder deris hw hierte och ſind ath de mere elſke deris børnis liff/ en deris ſiele oc ville icke ſtraſſe dem naar de byde

❧ Der fore kunde forelderne icke ſnarere och viſſere foruerffue dem helſſuede/ en paa deris egne børn Naar de forſømme ath lære dem retteligе oc erlige op/ oc ath tiene Gud och leffue effter hans budord och vilge Hwad hulpe det och forelderne/ om de en faſtede dem ſelffue i hiel/ oc bade och vogede nat oc dag/ och løbe fra en kirke til en anden/ ath høre alle de meſſer ſom der huer dag ſagdis/ och fore mange pillegrims regſer fra ith land til det andet/ Oc lode leſe oc ſiwnge mange vigilyes Eller oc giorde andre ſaadanne gerninger/ ſom dem tøcte meget gode oc kaſtelige ath vere Thi Gud vil icke ſpørge dem der om at i deris dødz time naar de ſkulle dø/ Oc ey heller paa den yderſte dommme dag Men han vill kreffue oc eſke

deris børnis siele aff dem som han haff-
uer giffuit oc befalet dem/ at opføde lære
och tage vare paa/ Det bewisis klarlige
met Gudz egne ord som der staar Luce
i det xxiii cap / I Iherusalems døtter/
greder icke offuer mig/ mē offuer eder selff
ue oc eders børn/ De dage skulle komme
at i skulle sige/ Salige ere de sō icke fød-
de børn/ Oc de bryst som icke gaffue ath
di Huor faare skulle de da saa grede och
vene dem/ vden at deris fordømelse kom-
mer/ dem da paa halff/ faar deris børnis
skyld som de haffue ille oc forsømelige op
født/ Thi ath hagde de icke hafft samme
børn/ Da hagde de en facte bleffuit salige
Sandelige disse/ Gudz ord burde met ret
re fast oc inderlige ath leggis paa alle de-
ris hierte som haffue børn/ Ath de kunde
altid baade aarle och silde/ Acte ac tencke
paa deris børnis sielis beste oc salighed/
och lære dem ath tiene Gud/ oc leffue er-
lige och cristelige meth deris ieffn cristne/
At de fattige børn bleffue icke saa yncke-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

lige forfømede oc ille opfødde som de mw
gøre diss ver mange stede/ Thi ligger fo=
relderne stor mact paa/ ath de idelige och
daglige besinde och acte hwad deris børn
haffue mest behoff paa sielens vegne/ och
siden po legemets vegne Forelderne skul=
le oc; acte ath deris børn er ith kaasteligt
klenodie oc dyrebar liggende for som Gud
haffuer giffuit dem/ Oc ath de skulle tage
det vell vare met alsomstørste flit oc god
tilsyn At det icke tagis oc stielis fra dem
aff diefffuelen/ verden/ oc legemed Tht at
Gud vil kreffue samme liggende fre gant=
ske strengelige aff dem paa den yderste dø
me dag/ Quinderne skulle fordi mest tenc
ke her paa/ Ath de skulle icke da sige Sa
lige ere de som icke fødde børn/ Eller och
We mig/ we mig ath ieg saa skammelige
och ille opfødde mine børn vden Gudz
frøct och redsle/ och vden twct och are/
Och lod dem haffue deris egen vilge/
Oc straffede dem icke naar de brøde faar
deris wtuct

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

❧ O huor hellig oc en god salig stat er ecteskaff om han holdis reth och tilbørlige / Och det er en ynckelig och arm stat om han holdis ilde och wtilbørlige / Wille huert menniske fordi dette acte och besinde / Da skulle der somme icke saa lettelige giffte dem som de gøre / Och tencke en søye ting der paa ath de wille leffue erlige Mange giffte dem nw mere ath de kunde bedriffue deris legemis wbequemmelige løste / En de gøre ath det skall komme Gud til loff och are och deris arme siele til saligheed / Huo som kunde dette vel acte Da skulle han heller holde sig i kyskhed oc Jomfrudom om det vaare hänem mueligt En at han skulle giffte sig Men der er icke mange som haffue den gaffue aff deris egen nature Uden Gud giffuer dem besynderlige naade der til / Thi gøre de gantske daarlige som nøde eller locke deris børn i Nynne closter / men de ere smaa och vnge / thi de vide icke om Gud vil vnde dem at leffue i iomfrudom

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

Thi ath alle menniſke ere ſkyldbelige och tilbøyelige til onth aff deris egen nature/ Vnge mēniſke ſom ere ille opføddе de følge gerne effter legemens løſte/oc acte det ringe ath de det gøre Men Gud ſom ingen ting kan ſkiulis faare ſeet oc acter det gantſke ſtoylige/Oc vil der offuer retferdelige dømme vden de omuēdis oc bedre dem

En ſwm oc beſluting her po

Ville alle mend oc qwinder ſom are i ecteſkaff/gøre ret penitētz/ bod oc bedring faar deris ſynder/Oc forſuerffue dem miſkundhed oc naade aff Gud/ oc ſiden dø ſalige och faa Gudz rige / Da ſkulle de førſt ſelffue tro ath vaar Herre Jheſus Chriſtus gjorde fylleſt for alle deris ſynder oc vill gerne gøre dem ſalige aldelis forgeffuis vden deris egen fortieniſte (det ſkulle de oc lare deris børn) De ſkulle oc legge all deris vind och flit der paa / aff all deris mact oc formwe At deris børn rettelige opføddis och lerdis till ath tiene

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

oc loffue Gud/Oc ath bede hannem ath
hand ville giffue dem det/som dem er nøt
teligst til liff oc siel ✠ Kunde forelderne
icke selffue lære oc vnderuise dem i Gudz
budord oc i anden god lerdom Da skulle
de nyde oc bruge andris hielp der til som
det kunde gøre / Och spøre der huerken
kaast eller penninge paa/ Det er fast be-
dre giort/oc mere tacknemeligt for Gud
End ath de stictede altere/messer kirker el
ler kloster eller anden Gudz tieniste / el-
ler at de lode læse messer psaltere siw psal
mer oc mange Vigilyer/Thi ath bønne-
ne ere de liwss som skulle liwsse deris fo-
reldre her paa iorden men de leffue/ Och
siden i det euige liff for vden ende / Alle
gode cristne menniske som ere skickede i cc
teskaff/ betencker oc acter disse forscreffne
faa ord oc artickle vel/Och opføder och
twcter eders børn erlige Gud till tieniste
Hwilken ske loff oc ere aff alle sine crea-
ture eu[illegible]delige for vden ende Amen

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

✿ Denne bogh ey prentet i
Andorp oc rettet aff M
Christiern Pedersen som
vaar Cannick i Lund
Aar effter Gudz byrd
M D xxxi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

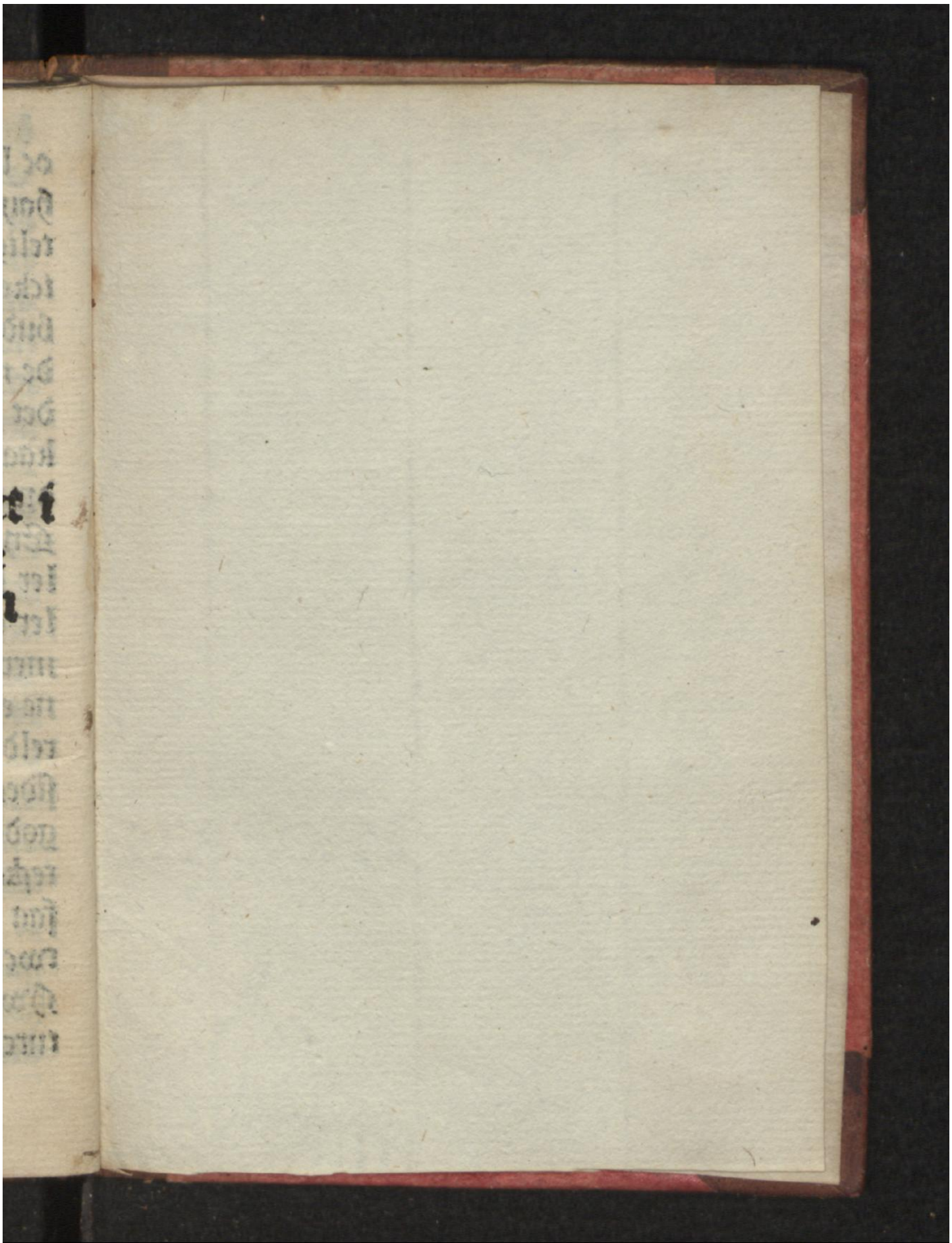

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

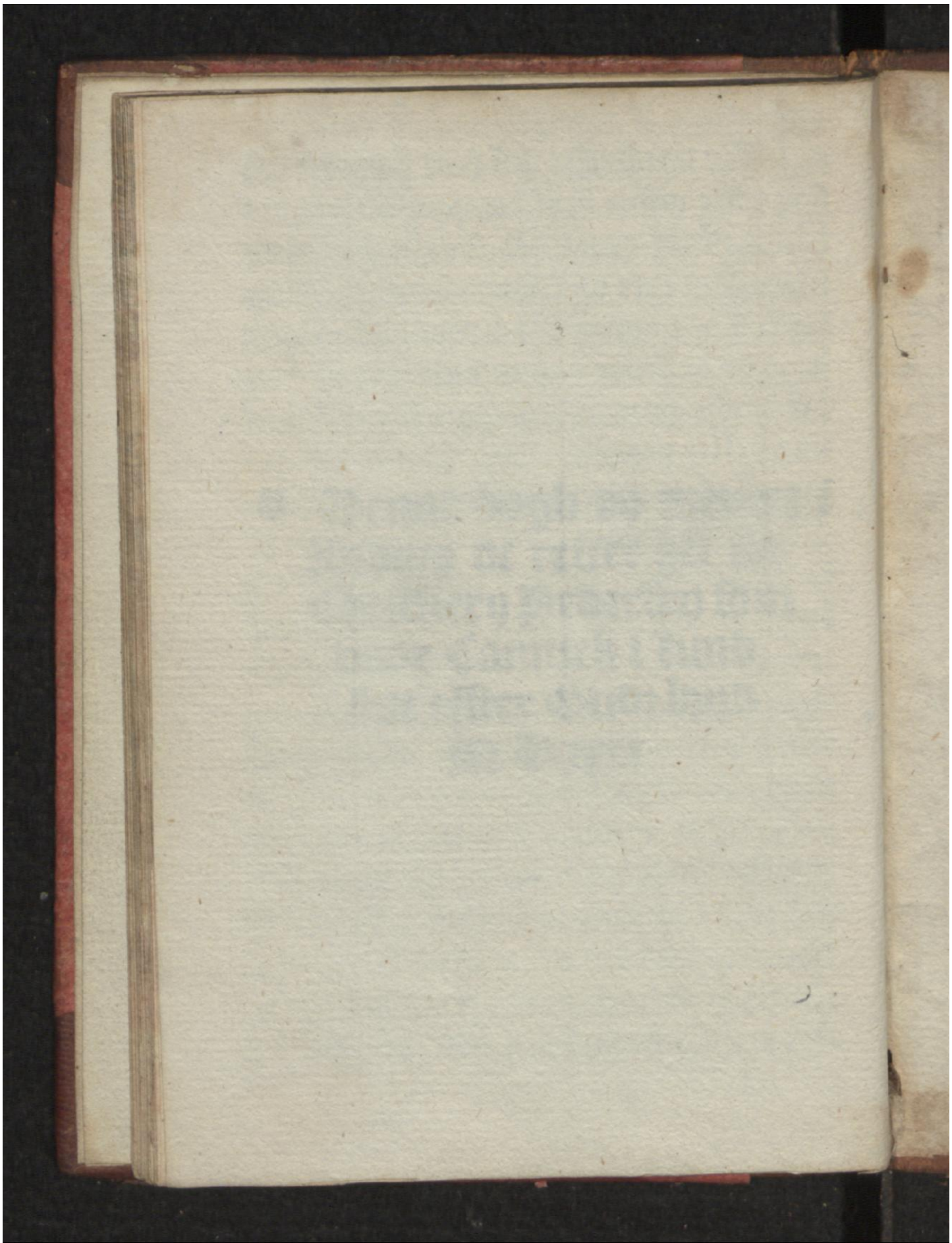

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3

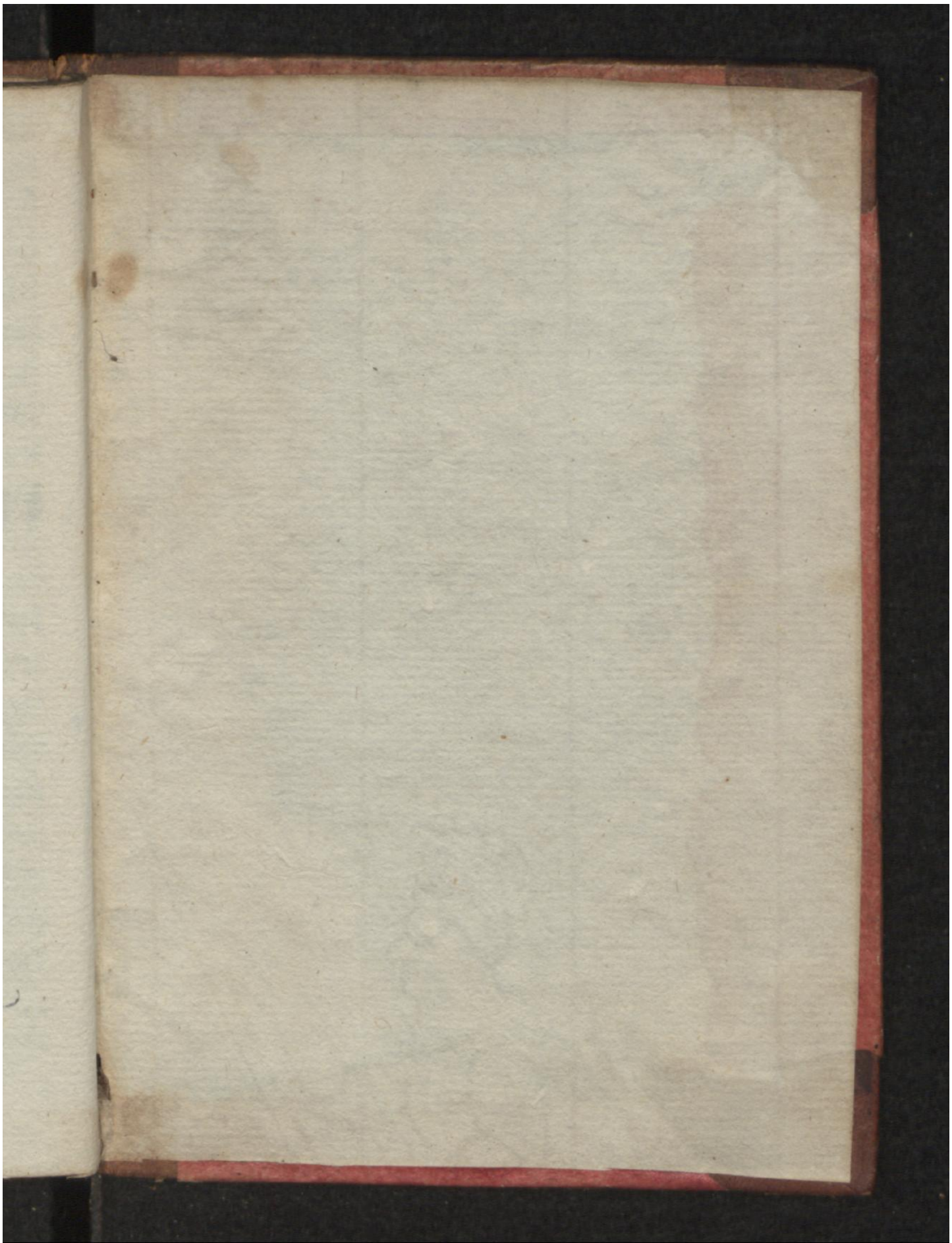

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 160 8° copy 3